Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СВЕТ

СССР ЗНАКЛОЧЕ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ЕРА, 17 март, 1977 шу. • № 33 (5700). • Мах 2 пен.

НАХА ХЬАЛХАШКАРА БЕХКТОКХАМ

Іаьхьамте чІоагІа хьинер аЗдинна къаьхьагаш ба советски наХ Сийлаьлг-боькъочА Октябра 60 шу дузара чуо юбилейин шера. ХІара денна радиос, телевидение, газеташа дог ІІоедоехкан хоьмаш ду КПСС XXV съезда решенеш кхочушъеш социалистически яьхь дикъа лоаІерашна доькъаьчарна кхочушдеш. Уж толамаш доаІор ва къаьхьаргА советски саг, шийла тІаьмаш ГІулаьх коммунистически хьисаде кхочушдеш вола, идейни тевжаш а волаш балха дерригачна доькъочна толамаш дагаьрах дог лаьаш вола социалистически Дахьен гражданин.

Советски саг ваьхьаьна баьшА-диканна ГІулаьхьчу ца! да во леладеча ГІулаьхьчо бехкторхьан хетар, обществена, наха хьалхавкара шийла декхарш дилла кхочушдар. ГІулаьхьчо, шийла балха болна новкъостаьна хьалда хьоькъон хилар — ваІ дІаьо ІаІаьхьаьнашца дахара, балха тІара кхочушбоьхарна сихха ДІаьхьара хилина дергдоаьдча лоерхІамеча хьалех ца! да.

«Социалистически демократ, — боьх Сийлаьлг-боькъочА Октябрьски социалистически революции 60 шу дузара хьаьхьаьгара КПСС ЦК ЦК секретарь из. Брежнев декхарашна, боьхьонна партІатна гражданскин бехкторхьаьнна цхьана хилар, [illegible]на, доьхьаьнна, сага хьалхатан гармоничне вІаьнна тардар. Советски строй кІоарга демократически хилар тешаьнна хьалхаьлаьн да Коммунистически парте ленински чурин врахьарн политика дерригача хилъо хьалхаьлаьр, тІа-тІа дегІаьуа ваьхьа политически къаьхьагаьн хьинер, социалистически яьхь, къаьхьагаьна коммунистически» уйла хилара болаш Іаьхьаьте чІоагІа баржаьр».

Берригача советски наьхь сийна ягІаьгІча цитаьлеча заделаш кхочушъеча шоьлаьрга доькІа дикъа юьхьехьуьн Октябрьски социалистически революции 60 шу дузара ченнаьн да 1977 шера тІаьмца социалистически декхарашца. Уж декхарашца дуьнаьн, вай республикана, город Грозненан, Ачхой-Мартановски районна, кхоьна районий болхамашца РСФСР Министрий Советен ВЦСПС-н кІаргда ларо ГІулаьхьчо ВЦК байраьхьан ларо хетаьнна соьрбеннина хьалхаьлаьнна дош делар тІаьмца декхарашца кхочушдеш шоьш кхы а ларда вуьнер доахарда дьина. Иштта а советски наьхь самеш.

Ма дош дІаьа шера бусаьр хІар «Шолаг» цитаьлеш а юбилейин хьалхара шера а дІаьхьа тоьлашца. Областьстей партийин организацин куйгаьн а Іаьн тІаьмарга хьа айбаьй тІаьдинна гІулаьхьчо баьа кадрий бехкторхьаьнна, ленински партийгу кхочушдоьхарашца, коммунистически морала дуьхьаьн доьчунца.

КПСС XXV съезда яьхь Отчетин доклада тІа мирхьаьчоьта Л. Н. Брежнева белгалгІер: вахарера хьинера воьнне санна цхьаьнна а хІаьнна сий дикдаьлаш сага, Из-агера хьаьда гучІаьнна обществена декхарга из хьажаргІа, доьхьа чаккхоьхьа ГІулаьхьчо кІаьчарна, шийгара а кхьчаргара а доькІаргІ хьаьдикьаш хилирна. Из хьаьда ІІьаьнста бехкгаьна да ягІаьгІча заделаш тоьлаш кхочушъаьра тІаьнна болна эффективностан балха дикъа а ІІер дуьхьа лелеча социалистически яьхь. Дагаьхьаьда доьна дОйн чаккхоьхьа ГІулаьхьчо ца! да хиларо хьалха боьхьаьна ва ізь ва Іаьн хьаьх эрастеченна хьаьхьаьбара а доькІа ва ізи хилар.

«Шу дегІаьра вай общество даьх ме ду да йаьн боьхьаьн дІаотт эрастеченнаьн социалистически боьрзмашта тІера валар, — белгалдаьна вай парте Центральин Комитета Генеральин секретара новкъостА Л. Н. Брежнева. — РуьмЬа Іоаде ІІертІагІ, чистин доькІаьхьа тевдоьнцен, хьинганна лелаьдер, бюрократизмин сага ГІулаьхьчо бе-ІІаьнна доьхьна хьаьлаьрна вай строй шийла маІаьна, тоьлаьна да. Вайна ювтА хІаьнна а вийлсу болх тесса лелабаьн, дисциплина, общественин порядок телхьеш, «хІинна» яьккара тІеІхьуьн, социалистически доькІаьхьа лечкьаьн бараш. Кхетаьлеш да уж тайна мотгиган коьрдеттаьнна болх берий ґрадаьнаьн бехкторхьан мелбаьна, тІаьдина ГІулаьхьчо дерттІа кхочушъеш ца дечи, шоьшца кІра а болаш болх бечар, шийла новкъостаьна лелаьдеча ГІулаьхьчо бе боагІаьн болх мах ва беча шара ца вийсулунгІа.

Нагахьа санна балха тІара кхочушбоьхарна, ца дог дутаргаьн шийла хоьшца а уж доьхьа, гуччаьхь уж да дуьхьаьн хилар вай обществена юхьа тарделла нигаргаьнна дІо. Из ца дечо дикъа кхочушдеш обществена, наьхь хьалхаьнкара шийла декхар. Нагахьа санна массадолча хІаьнна чІоагІаргІа шийла хьаьдерзо вІаьнтІехьаьнкхар доькІаьнна ваьхьа ГІулаьхьчо наьхь хьалхаьнкара шийла декхар. Вай социалистически обществаьнна тоьлаьна болх санна а уж.

Партийин, профсоюзин, комсомольски организацийн декхар да обществена хьалхаьнкара, шийла коллективна хьалхаьнкара шийла декхаргаьнна болаш тІара саг хьалхаьнкара шийла декхарна хьетаьна болх бар. Иле дечкеча дешца да волаш, оьвзаьн лелаьдер ваІ болаш хила вешаьнна а кхочушъеш а ГІулаьхьчо лелаьдер тІара кулгаьлаш. Из хетаьнна кхочушъеш а ГІулаьхьчо хьаьхьа ваьхьа ваьнна а ІІер ІІаьнна а ІІер. Совхозаьнна ІІаьнна а ІІер ІІаьнна а ІІер. Из ІІаьнна кхочушъеш а ГІулаьхьчо лелаьдер тІара кулгаьлаш. Из хетаьнна кхаьн партийн-профсоюзаьнна а ІІер ІІаьнна а ІІер. Цу хьаьхьаьна тІаьнна а ІІер ІІаьнна а ІІер.

Вай стен ина латт ваьх кхечам болаш хьлерах. Цу дуьхьа партийин организацийн наьхь коммунистически кхочушъеш дилларо, шийла хьаьдерзо, лелаьдер болаш, хьоькІ ваьхьаьнна хьаьдерзо а ІІер ІІаьнна а ІІер.

№ 117 ВОЛЧА САЯСАНОВСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГЕН № 118 ВОЛЧА ЯЛХОЙ-МОХКСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГЕН ГІОЛЛА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ДАРА ОКРУЖНОЙ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕЙ

ХІАМ

1977 шера 13 марта № 117 ВОЛЧА Саясановски хоржамий окрузен № 118 ВОЛЧА Ялхой-Мохкски хоржамий окрузе ГІоллаьнна Нохч-ГІалгІай АССР Лаьхьхьарчо Совет дьхьжамашца.

Хоржамий окружной комиссийна ЛаьхьхьаьнАЗ Нохч-ГІалгІай АССР Лаьхьхьарчо Совете хоржамий дарца доьзна хоржамий оригинал протоколашца хоржамий шийла а округанна ГІоллаьнна кхаьн тассарах йолаьнна.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаьхьхьарчо Совете хоржамий дечаьнна ЛаьІаьр Саясановски хоржамий округе ГІоллаьнна — 2586 харжамечо а дерзаргІой спискашца ЮкъаьрЬ ЛаьІаьр 100 процент, Ялхой-Мохкски хоржамий округе ГІоллаьнна — 2607 харжамечо а спискашца юкъе ЛаьІаьр 100 процент.

Саясановски хоржамий округе ГІоллаьнна — 2586 харжамечо а дерзаргІой спискашца юкъе ЛаьІаьр 100 процент, Ялхой-Мохкски хоржамий округе ГІоллаьнна — 2607 харжамечо а спискашца юкъе ЛаьІаьр 100 процент.

Цу тайнера республика Лаьхьхьарчо Совете депутаталла дерригача ваьа а болаш хоржамий округе ГІоллаьнна № 117 ВОЛЧА Саясановски хоржамий округе ГІоллаьнна — 2586 харжамечо а дерзаргІой спискашца юкъе ЛаьІаьр 100 процент, Ялхой-Мохкски хоржамий округе ГІоллаьнна — 2607 харжамечо а спискашца юкъе ЛаьІаьр 100 процент.

№ 118 ВОЛЧА Ялхой-Мохкски хоржамий округе ГІоллаьнна Саясанов Леча Мусулманович, КПСС Ялхой-Юртовски райкома хьаьхьара секретарь.

Октябра 60 шу дизара накъадолхаш

16 апрелеш — коммунистически субботник

Іхьан дийнахьа — 21,5 зиер сома продукци

Коммунистически субботник доьчна дийнахьа кхочушъеш ґІулаьхьчо дерзаргІа ґІулаьхьчо доьхьаьнна ґІулаьхьчо дикъаьнна ґІулаьхьчо Аргуьнеш «Пищемаш» завода коллективо. Заводера 880 саг хургна 16 апреле хьинер айдинна къаьхьгаьн. Цаьрех 205 баьхьо производстве къаьхьгаьн 285 саг предприяте кхо, гонхьарча моттигашца лостам бенна кхоьлоьна балхан лелан хургда.

Субботник доьчо дийнахьа заводо коллективо ярахьедеш 21,5 зиер тайо-тайнера продукци, шийла фонда мехьхьарга массовеш ваьр сом.

Къаьхьгаьна ваьхьа латташ доькъеча белхьоьна дІаьоІаргІа 200 га, 2500 ІІоторг, дуьхьа лелаьн. Цу соьгІа цар лостам бергда 2880 квадратин метр йолча моттиг, гонахьарга яха а оьхьаьн 1500 ґІаьна кІер тоьхьрга. Хьагуьа а дІаьдІаургда 8 тонн тешна ґІаьна 150 кІаьоргаьн ґІаьна кхочушдергІаьрах бІубенна я завода коллектив.

Б. КОСТОЕВ,

Берригаш ґІаьза а болаш

В. И. Ленин ваьн 107 шу дизара сийна 16 апреле Ергергаьнна коммунистически субботник кхоьдинарна Москвера хьаьхьаьлаттаьна предприятей коллективашца дІаьдолаьдв ґІулаьхьчо ґІоаґІа ґІаьна болаш хьаьл а ґІаьна, ву дийнахьа дергдоьчна белхьаьна ґІаьґІаьна кІийчо ґІаьна ца. Механизаторашца болх берга кхиина гергаьнна, ґІаьоргаьна, мен ґІаьбуьнна, хІаьхьа хьаьлаьн лелаьдеранна доькъа чуаттта поменешеен ґІаьнгІеш, фермий территоре тІа ґІаьнаьн боґІаьн. Совхоза центора кІо кІеьдеш цига ґІаьнна, ґІаьзаьн ґІаьдуьнн ґІаьхьаьргда центора болашеш а.

Субботник хургдаьна дийнахьа ягІаьгІча лаьрІа 1200 сом ґІаьна балхан дергда.

— Субботникие дийнахьа кхоьа ягІаьгІча нитаьлеш ка фонде дІаьдуьнна лаьрІаьнна совхоза ґІаьхьаґІаьнхьоьш, — боьх совхозан партийна секретаре Доьсбиев Хьамида.

Х. МАГОМЕТОВ.

Сийлаьлг-боькъочА Октябрьски революции 60 шу дузара цІийна сийлаьнна лаьхьаьбара хьинер айдинна къаьхьгаьн да Ергергаьнна социалистически яьхь чотаьн ґІаьхьаґІаьнна Нохч-ґІалгІай ґІиьнаьнчоьа управление СпецСМУ-10 монтажникаш. Уж шера ягІ бетта план хІаьда ягІ ди ґІаьхьа сийлаьнна а-ен ґІу делаьча дешна къаьхьгаьна соьгІаг кхийде лаьрІаьх пар.

Пусковя объекташ йолаьна хІаьна йистехьаьра хьаьда доьла болаьнна белгалаьхьа. Цаьрех да микрораййон ваьхьа чуьбха хьаьлаьн йолаьнна ґІа, «Красный молот» завода хьаьвоьа доьла 80 квартира, ґІоьла ґІа, кегайбоьхьа ґІа, Ленина шерегІча улицагІара машинаьнаьхьонна хьаьлаьн доьла шийттаьра вІаьнтІеьрнаьн ґІаьнна, кердаьна проектах хьаьлаьн доьла 142 квартира йолаьнна, кхьаьнна объекташ. Уж тайнера кирда цІийна кІІІо а хьаьлаьнна доьлаьнна доьрхІ Гроозно. Уж дина да цар ву белаьча наьна арахьара гІер-тІера хьаьлаьнна да ґІаьнна, массаьнна ву а ву сопроводаьнна хургьхьаьра.

Цуьа соьгІа кердаьна серех хьаьдена цІийна ґІаьна утаьна тІа хургда берий ягаьнг, колесникаш, соьлаьнна ґІаьоттаьнна ґІаьна хургйолаьна ґІа. Цаьаьбаьнна духьаьшна кердаьна серех доьла цІийна хьаьдена дукьна хьаьлаьнна ґІаьнна, кердаьнна ґІаьнна, массаьнна а ґІаьнна ґІу. ХІаьта уж цІийна мемеарганна карда цІийна хьаьдена доьрнаьнна ґІа. Исмаілаьн боькъа тІа-ґІаьнна ґІаьнна СМУ-3 комсомольцийн ягІаргІоьнна. Цу управление дикаьнна производственнаьнна хьоьсоьнна ґІаьнна тарра дуьна боьхьо сийна Москве Кремля ґІаьнаьнна юьн сурт дикхийта ваьа.

Ергергаьнна социалистически яьхь боьрзмашца КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соьнна. Сийлаьлг-боькъочА Октябрьски революции 60 шу дизара лаьхьаьхьарга КПСС ЦК соьнна мох а луш бригада ґІиьнаьнчоьа социалистически декхарашца ґІаьнна, конбрга кхачаьнна пятилетка шин шерен аз шерен ваьн кхочушъеш. Уж толамаш кхоьа чаллара ґІаьнна кхо ца дечи ґІаьнгІеш ба уж Шалинский районна Чир-Юртара сийлаьнна завод хьаьлъеча.

А. МАЛАКОВ.

ОКТЯБРА СИЙНА

Доькъеш а бехкторхьаьнна а декхарашца ґІаьнна болх бу уьх шера Грозненски макаронни фабрика боьлхоьна. Шин шера плен 7 ноябрь ґІаьдолчаьнна чаккхоьхьа, заделеш соьгІа 300 тонн макаронна продукташ бихьна нахара дІаьхьчийта лерзІ пар.

Дика хІаьбоьхьа чаккхаьнна кердаьна шера ґІаьхьара шин бутт. Яьхьарь бетта 440 тонн продукташ прохьаьра заьхьна йолча 470 тонн яьхьнар. ПланаьгІа 1992 зиер сома маьхьа болаьнна продукция реализаци е йоагІаьна 204 зиер сома маьхьа. Цо ґІаьнна ґІаьнна, реализаци ґІаьнна 106 процент валюн продукце 106,1 процент кхочушъер ваьн.

Кхы а дикаьгІа кхочушъер февраль бетта влад фабрика коллективо. ПланаьгІа валюн 420 тонн продукци арахьара йоагІаьна 450 тонн продукция хьаьнар, ґІаьхьа 184 тонн йолчаьнна продукция реализаци е йоагІаьна 193 тонн дІаьхьаьнтар.

Во лелаьн, ґІулаьхьчо март бетта а. Фабрика боллдоьй бІубенна ба уьх бетта а хІаьта ваьнна хьаьхьарга кварталан а лаьнеш цоьш хьаьа хьаьхьа кхочушъергаьнарх, балхан кегаьгІ ваьнна ґІеч дуьхьа а продукташ ваьхьаьнчаьргаьнарг-дарца.

Октябра сийна ваьнна социалистически яьхь хьаьхьа лаьтт макаронаш еча сеца Къаьхьгаьна ЦІийна Байраьхьа орден лелаьча Орехова Тамара Васильевнаьнна кулгаьлу сиенен Грозненски горсовета депутат Музыко Раиса Григорьевна керт лаьтта хьаьжкий мІийкех берашта мерза хІинаьн ю ца.

Белгалбаьнна болх дика бу коммунистически къаьхьгаьна ударникаьнна Наурузова Малу, Абдурусулонова, Омарова Марет Омарович, Тхачева Любовь Васильевна, Севастьянова Инна Николаевна, Бабушкина Валентина Петровна, Таирова Розиса Сайдоевна. Царех ґІаьнна шоьй балха норма 116—112 процент кхочушъер.

Ю. ЮСУПОВ.

НОВАТОРИЙ ҐІУЛАКХАШ

Грозненски машиностроительнаьнна лелаьнна дуьхьа ба рационализаторашца изобретателашца. ИттІаьнна ґІаьнна хьаьхьа кхочушъер лоаґІаьнна дІаьдолаьнна Аргуьнеш «Пищемаш» завода коллективо. Заводера 880 саг хургда 16 апреле хьинер айдинна къаьхьгаьн. Цаьрех 205 баьхьо производстве къаьхьгаьн 285 саг предприяте кхо, гонахьарча моттигашца лостам бенна кхоьлоьна балхан лелан хургда.

Субботник доьчо дийнахьа заводо коллективо ярахьедеш 21,5 зиер тайо-тайнера продукци, шийла фонда мехьхьарга массовеш ваьр сом.

Къаьхьгаьна ваьхьа латташ доькъеча белхьоьна дІаьоІаргІа 200 га, 2500 ІІоторг, дуьхьа лелаьн. Цуьа соьгІа цар лостам бергда 2880 квадратин метр йолча моттиг, гонахьарга яха а оьхьаьн 1500 ґІаьна кІер тоьхьрга. Хьагуьа а дІаьдІаургда 8 тонн тешна ґІаьна 150 кІаьоргаьн ґІаьна кхочушдергІаьрах бІубенна я завода коллектив.

Б. КОСТОЕВ,

Берригаш ґІаьза а болаш

В. И. Ленин ваьн 107 шу дизара сийна 16 апреле Ергергаьнна коммунистически субботник кхоьдинарна Москвера хьаьхьаьлаттаьна предприятей коллективашца дІаьдолаьдв ґІулаьхьчо ґІоаґІа ґІаьна болаш хьаьл а ґІаьна, ву дийнахьа дергдоьчна белхьаьна ґІаьґІаьна кІийчо ґІаьна ца. Механизаторашца болх берга кхиина гергаьнна, ґІаьоргаьна, мен ґІаьбуьнна, хІаьхьа хьаьлаьн лелаьдеранна доькъа чуаттта поменешеен ґІаьнґІеш, фермий территоре тІа ґІаьнаьн боґІаьн. Совхоза центора кІо кІеьдеш цига ґІаьнна, ґІаьзаьн ґІаьдуьнн ґІаьхьаьргда центора болашеш а.

Субботник хургдаьна дийнахьа ягІаьгІча лаьрІа 1200 сом ґІаьна балхан дергда.

— Субботникие дийнахьа кхоьа ягІаьгІча нитаьлеш ка фонде дІаьдуьнна лаьрІаьнна совхоза ґІаьхьаґІаьнхьоьш, — боьх совхозан партийна секретаре Доьсбиев Хьамида.

Х. МАГОМЕТОВ.

ҐІаьна а дикаьгІа кхочушъер февраль бетта влад фабрика коллективо. ПланаьгІа валюн 420 тонн продукция арахьара йоагІаьна 450 тонн продукция хьаьнар, ґІаьхьа 184 тонн йолчаьнна продукция реализаци е йоагІаьна 193 тонн дІаьхьаьнтар.

Во лелаьн, ґІулаьхьчо март бетта а. Фабрика боллдоьй бІубенна ба уьх бетта а хІаьта ваьнна хьаьхьарга кварталан а лаьнеш цоьш хьаьа хьаьхьа кхочушъергаьнарх, балхан кегаьгІ ваьнна ґІеч дуьхьа а продукташ ваьхьаьнчаьргаьнарг-дарца.

Октябра сийна ваьнна социалистически яьхь хьаьхьа лаьтт макаронаш еча сеца Къаьхьгаьна ЦІийна Байраьхьа орден лелаьча Орехова Тамара Васильевнаьнна кулгаьлу сиенен Грозненски горсовета депутат Музыко Раиса Григорьевна керт лаьтта хьаьжкий мІийкех берашта мерза хІинаьн ю ца.

Белгалбаьнна болх дика бу коммунистически къаьхьгаьна ударникаьнна Наурузова Малу, Абдурусулонова, Омарова Марет Омарович, Тхачева Любовь Васильевна, Севастьянова Инна Николаевна, Бабушкина Валентина Петровна, Таирова Розиса Сайдоевна. Царех ґІаьнна шоьй балха норма 116—112 процент кхочушъер.

Ю. ЮСУПОВ.

Дахьен совгІат дІаденнад

1976 шера Ерригроссийски социалистически яьхь котьаьлаьрах РСФСР Министрий Советен ВЦСПС-н кІаргда хаьрна ґІаьнна ґІаьнна ґІаьн

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ТІАЙЙЦАЧА РЕШЕНЕШТА — ХАДДАНЗА ТІАХЬОЖАН

Ший а лаккхьа латтача, партийаций а решенеш мишта хлоачалгю хьажаг, тІахьожам лоаттабара боккха теркам тІабохийр уьх тІехьларга хана Сунженскан районан партийна организацие. Из хьаьстГ чІоаТІа дІадоладелар ийсларІгаযাতলাতে районна экономика дагІаовлдеш дІенхьаштта дола кхоачамболаран гучадаьлна. Юрта боьхкина продукции кихкара а из паччалхьенга боьхара а хьажежьа 8-на пятилетке хенанчул тІехьийнеш болелар район ийсларІга пятилетка тІехьларга шерашка.

Уьш бахьан дар районо боьхаьннаьх рухкхаьн шерашка фермашТа хьа а пхиъ хлоачашЬ ПІерташ шоай хлоачамаш хлоачадаь дар хилар, паччалхьенгна хьажажо уьр дехкарийла дагар. ХІаьта пхиъ хлоачашЬра боккха дехкарашЬ а ІьарчашЬ, цуьн терго а ца леш, хІаьта дукхаьн кулгалхоЬ чІогІа ду дахьле безнтоХаме хилара уйла нЬхьЬхьийтйкар. Доккхий ІІІааташ дар финансийн балха тІа, боьхаьна доЬЬ деш, нидриш бечІ балха тІа. Парте обкомен райкомен дукха дола соцаьмаш хлоачаш ца деш дусар. Колхозий партКомашен правленцен боьлхо дола тІехьожам лоттабаьлар финансийн-боьхаьна балха. Болама лоьрхІамерш, хьайбан лелаьдара, дикаьнгІа боьлхо, ІІІоьмаш ер хоотехнически ветеринарийн служби, племенной болх, доьхьор ІІІаьдилар. Дукхьаьн доьхьоьл латтача ремтабелийн доцийча боьхаьмашка хоьрьсет юьхьІоьлара лоьдаьмолаш хІара дацар, боьхам лелаьдара дикаьнгІа боьлх методаш тІехьаьлаьр.

ШоьшкІа хьаьнеача балха уьзетйкан боьлх бехкоХкам партийн, профсоюзан, комсомольскан организацеьна, советски боьхаьмен организаци лаьккелаьр, цар тІаийца решенеш мишта хлоачанийн хьажарен тІехьожам лоаттаьлаьр формаш а методаш а эрзийна тоьоьта объективни хиланца дарглоаьдар хинна на Іеш, хлоачамболаьдара, аьтта хилонаш хІаьхара, ортбоьхаьмен производство хилдаьна дагІаовлаьра тІехьа лоттабеча кьоьсанг районан партийн организацие балха тІа корттера Дідоьхарш а хинна дагІаьтар. Партийн решенеш мишта ер, уьр мишта хлоачийн хьажарн тІехьожам лоттабаьр балхан долан районо йина дІаьлар 1973 шера промышленноста а юрта боьхаьм а ца хлоачаьнна.

Партийн решенеш дина кийхьара ер мишта хлоачийн хьажарн тІехьожам лоттабаьрн дика хьокхьа а хинна дІаьттар «КПСС Нохч-ГІалгІай обкома Х-ен XIII-ен пленумий решенешка хьежжа кадрашца бечА балха эффективность лаьхьара хьажаьлаьра дариййн организацийн дехкарех» долх доцу дуьнарга КПСС районан шоьларгІа пленум (1974 ш.) кийчаьн баьх бечА. Из пленум шийлер 25 бечА. Цуьнга ноьхе дакъа лоцадаьр хилар 250 саг. ЧІоаТІа тежар партийн организацийна кадрашца, колхозийн а, совхозийн а правленцеьна, дечарга заведенешка хьажа специалисташца ЧІоаТІарна, пешшта тІаьдиллаьра гІуьнахьа боьла цара белхьокхан лаьхьбора.

Боккха теркам бу парте райкомо пленийн-хотетама балха хулгаьдеш болх нах юьхьоьла. 1976 шера майн беттА КПСС районан IV пленум дийцаьр «Парте XXV сьеда решенешкий «Белоруссе партийн организацие идеологиечески кадраш хьажаьлаьрен дерзо кхетам балаьрен хьажаьхьа» бечА балхах» КПСС ЦК совнарком хьежжа пийнО-хотетамн балха хулгаьдеш ЧІоаТІарна, ЧІоаТІарна партийн организацийн бечА болхах а из тоьбера дечох а доЬЬ доЬЬ. Пленуйо белгалдаьккхар пийнО-боьхаьмо болх нахА кхетам балаьра болхаьнг цхьаьна буьзаьнна ЧІоаТІарна хьажаьхьа творчески гІуьлаьккхарен хьал хилийтара хьаьдаьна йоьхьо ш. Лекце лелийр, докладашца беседашца ВЛК боьхаьнна, чоьхоьшна, гІуьлаьккхийна ЧІоаТІарна ВЛК-ан ІІІ-ЧІ-ЧІ-Ч

ДАИН ЯХАРГЪЯ МЕХКАЬТТАХОЙ СИЙЛЕ

«Грозненефть» объединение тӀе мехкаьттан доаькъа кьаьгӀойла предприятеш вӀа «Малгобекнефть» НГДУ.

Ше болх де бенашдаьлаш уьш 40 шу сонгӀа Ӏаьнаьнаьнна 1833 шера дехка 750 миллион тонн сонгӀа мехкаьттаьнна дьаьккад ю.

Цу юкъа мехкаьттаьнна ЛекьаьгӀуш а, АлсаьмуьгӀуш а мотт-тӀан дийнаьй НГДУ. ТӀом хьаьле ӀьаьлагӀа Малгобек-Вознесенски дукьаьгӀа мехкаьттаьнна доаькъа мотт-тӀан дукъка хьаьлаьрах болх де боллаьйнйаьрах йина хилийтар 1941 шера вогӀурта доаькъаш доаькъа мехкаьттаьнна 1.335 шер тоннаьга дӀаьлхьа-чоде.

Мелн тӀерчен кӀаьлчарчен тӀоаьнашка мехкаьттаьнна Ӏьаьлаьлаьр 1967 шерчера 1970 шераьга тӀера шера 6500 шер тонн сонгӀа мехкаьттаьнна дьаькъ.

1971 шера деш тӀа-тӀа кӀаьнгӀала доаькъенна хьаьлаьнна мехкаьттаьнна, 1975 шера 560 шер тоннаьга кӀеьнна сонгӀа дьаьккад ю. Малгобек-Вознесенски Охловой ялаьча мехкаьттаьнна доаькъа коуттерна мотт-тӀенна хӀай тӀадьулаьнна мехкаьттаьнна ӀьаьлаьгӀа а мехкаьттаьнна телаьрш кӀеьнгаьгӀа а хуьлий, лаьмш йоьгӀа. 1975 шера дуьхьаьнна ди ю. Цу ялаьнна майденнаьча бальнойгӀа мехкаьттаьнна кӀеьнг па ладайта йийг йоьлаш хиннадаьн гӀулаьн.

Керда тӀоаьнашка Ӏьаьлаьлийтен болх бе доьхьийтайлаьн тӀе-хьаьдуьлар, МагӀалбика хьаьлаьбаьсеьхьарна пӀегӀоаьгӀа 1974 шера мера хьаьлаьлаьнер мехкаьттаьнна доаькъа коуттер-дукъка мотт-тӀан. Уьхьаьа ьаьккъаьчь № 9264 болчу сийлаьнчу хий ца хуьлу мехкаьттаьнна доаькъенна ди ю. Цу ялаьнна майденнаьча бальнойгӀа мехкаьттаьнна кӀеьнг па ладайта йийг йоьлаш хиннадаьн гӀулаьн.

Керда тӀоаьнашка Ӏьаьлаьлийтен болх бе доьхьийтайлаьн тӀе-хьаьдуьлар, МагӀалбика хьаьлаьбаьсеьхьарна пӀегӀоаьгӀа 1974 шера мера хьаьлаьлаьнер мехкаьттаьнна доаькъа коуттер-дукъка мотт-тӀан. Уьхьаьа ьаьккъаьчь № 9264 болчу сийлаьнчу хий ца хуьлу мехкаьттаьнна доаькъенна ди ю. Х эндаьлетта доаькъенна шера а, 1975 шера хьаьлаьнна ьаьлаьнна 562,5 ешер тонн мехкаьттаьнна доаькъенна НГДУ коллективе. Шийла социалистически доаькъерех дика доьхьийтайр, хьа йоьгӀачу тайпара мехкаьттаьнна КПСС XXV съезда, ПЛКСМ сонгӀа 12,8 ешер тонн мехкаьттаьнна а дьаьккъа.

Вазлаьнкин ярца тӀоаьнашка бурчу теха яьхьа цхьаьйна скважинаьнна мехкаьттаьнна-тӀаьлаьн конденсата кӀеьг техар, цхьаьйнаьгӀа ешарна хьаьрдоьрдеш сов дукъка уьш хьаьрах хаьна йаькъаьйлар уьш.

Керачаевск чохракерен мехкаьттаьнна тӀоаьнашка Лекьаьг-Гуубинко - насосин способаьгӀа экспуатаци ю скважинаьгӀа. Цхьаьа скважинаьн деннен бийсанен хьаьрга аьнрӀаьнна дуьйн доьла мехкаьттаьнна 0,1—2 тонн хуьл. ЕррӀгаьн а ьаьрӀаьна насосин скважинаьш деннен бийсанен доаькъа мехкаьттаьнна НГДУ доаькъена дерриччаьна мехкаьттаьнна 30 процент хуьл.

Малгобек-Вознесенски Охловой ялаьча мотт-тӀаьнкарна мела тӀерчен кӀаьлчарен тӀоаьнашкана мехкаьттаьнна ьаьчьнаьнна 1967 шераьга 1970 шераьга тӀера шера 6500 шер тонн сонгӀа мехкаьттаьнна дьаькъ.

1971 шера деш тӀа-тӀа кӀаьнгӀала доаькъенна хьаьлаьнна мехкаьттаьнна, 1975 шера 560 шер тоннаьга кӀеьнна сонгӀа дьаьккад ю. Малгобек-Вознесенски Охловой ялаьча мехкаьттаьнна доаькъена коуттерна мотт-тӀенна хӀай тӀадьулаьнна мехкаьттаьнна ьаьлаьгӀа а мехкаьттаьнна телаьрш кӀеьнгаьгӀа а хуьлий, лаьмш йоьгӀа. 1975 шера дуьхьаьнна ди ю.

Цу ловдаьнна бальнойгӀа мехкаьттаьнна кӀеьнг па ладайта йийг йоьлаш хиннадаьн гӀулаьн.

Тахан 35 тоаьнна чуьра мехкаьттаьнна доаькъенна мехкаьттаьнна гаьнаьн управление, Ӏьаьнаьнаьнна 30 хьаьрачаьнна чохракен тӀоаьнашца йаьлаьрхьа да, цаьг — мелаьхьаьрчарца (антени), хьоьх — мелн тӀерчарца, цаьг — фрамиперова тӀоаьнашца.

Сьелаьр болх бенашдаьлаьнна экономически ешаьр ешаьр хиннаьнна ьаьлаьнаьнна тӀаьнна ьаьлаьнаьнна. НГДУ еррӀгаьн Ӏьаьнаьнаьнна ешаьрна поьрмаьлаьнна ешаьрна а хиннаьнна тӀаьнна ьаьлаьнна. 1976 шера 438,3 эзер тонн мехкаьттаьнна доаькъена. ТехкоьчкаьнгӀ шера тӀаьнна хиннаьнна социалистически доькъаьрах. Цаьнна сонгӀа дьаьккъаьр 13,5 эзер тонн мехкаьттаьнна.

Шолгаьнна планехьа хиннаьнна 165 геолого-техническе мероприятенна метгеьл ду юкъа хьаьхьаьккъаьр 232. Аьлла сиьнаьнна ьаьлаьнна фонде хьаьхьаьккъаьр геолого-техническе мероприятенен бахььн доьзал 15 эзер тонн эффект хьаьлар. ЭгӀаьра пайдаьгӀа хьаьр хьаьнна ремонтера скважинаьш болх бе боллаьйнйаьр (5,5 эзер тонн сонгӀа), ахьмаьне новонкин а уьш методаьгӀа ларде тӀе мероприятеш вӀа (1000 тонн гаргӀа), кӀоргӀа-ресосна скважинаьш бийца режимаьш тунгаьр (1,5 эзер тонн сонгӀа), мехкаьттаьнна кислотин эмулькьсиьна скважина заьбйна гонахьарца мотт-тӀан обработка ярца чаьхьаьнна а кислоте а мероприятенен. НГДУ мехкаьттаьнна еррӀгаьн а чаьхьаьккъаьр 66-е 18 мероприятие вӀа.

Тхан коллективна хьаьлаьгӀена «ІаатӀа» мах бӀаг мехкаьттаьнна промышленноьта предприятенна ЕррӀгаьнгаьн социалистическа яьхьа тогаьнна ешаьнна. Соатха хьаьлаьрчен шоллаьгӀенна квартаьлашца І-гӀа мотт-тӀенна а, мехкаьттаьнна газовин промышленноьта болгаьн профсоюзан ЦК еррӀгаьн ярца тӀе ЦК байраьхьа сийр тха коллективашца.

МалгӀаьгӀ а мехкаьттаьнна ешаьр ешаьр хиннаьнна дуьхьаьгӀа дахаьрен дӀехо чаьхьаьнна ешаьр мероприятенен а хӀоьнаьнна мехкаьттаьнна ешаьрна ешаьрна ешаьр

ДОТТАГІАЛА БУВЗАНАШ ЧІОАГІЛУР ЛАТТ

Ши шу да зомнан юрта — Ведаварин барзі шеранча школа-интернатыра дешархочо международный дотгаІаха клуб вІішаетЬелан. Клуба балха нуналлу вокхо балхо оьмат волча дешархочо Мансан, Жирен, Владимировас. ВІішаетЬелла дуккха ца еш а нуц кулгалла дуккха хІинна кергаІаІаьнна клуба. Из хоьмсарчу нуц бусалвий географера хьежича. Вай мехка союзоьн автономини республикашкан долчо арахьарча социалистическе механизацие дотгаІаш тоссадеран клуба доккъашхой.

Клубах пайда. Эгтара ТІЬаьла Америке шоферо хинчиа Гарри Эмуэрдович Айзмаца цІи тоьлий нуна дешарлоьнна. Гаранна дала, дотгаІаш тесаьнна ледение лаьттан тІе мишер Лорабе» ятача деанзаІе Лемберг, кидоьдина «шоьн Ленин». КІаьн ешарна бехьаьнна бу нар-ях: «Са ТІаьн — СССР», «ТІайн-тайра бесаш, дочча галстуций дотгаІаш», «Ледение механизмашкан», «Ленинан «Пресс-центр».

ХІара хийнаьча ТІаьна ахьнаьна ТІаьнна а ТІаьнна а ТІаьнна бандеролашн ух клубе ТІеІаьна. Цер ешарна — ГДР, Польша, Болгари, Венгри, Чехословакиа, Москва, Алма-Ата, Белоруссий, Украина, Карелия, ешитта дуккха а хІиттаьнна. ДІаьхьа письмон хьедеІа, стендашн альбомаш кийчІаьнна, газеташ ярадохьаІе — из секретарийн художественнийн гІуламе ДІ. Ф. Ужа ТІе клубе Кертерча дІаьхьа 4—8 классашна хенна бигІа дешархо ба уш гІуламе дешархочо, ІІІаьта клубе бергаІаьнна балха кулгаІаьрнан дешархочо ба.

Деши дуккха бераш хуьл клубе штабе. ЧІоагІа пин балхара ТІаьнот долаьн, бесаш ТІаьбаІитта къаьлет дешархочо.

Клубе балха ешаьнна новьсоьтал ду Айзмаца. Массаьнна біаргаучча ооаьлх штабе ко пІта американски значокашн. Царца дІаьхьа доьна ло дешархьаьнна дайта письмо а. Цу тІа ьаьнна:

— Са ТІаьнсарна дотгаІаьІ! КІаьрта уІаьа ааьн хІара значка чуоьнна, из бовта гІаьнаьІ. Цу тІа ьаьнна тайра прогрессийн дешарлоьнаьнта дагадаьхьаьрашн уш ааьн гІаьгІаьрашн.

«Ту сурсаьнна значкашн ешаьнна чуоьнна дІаьн байзаьо дешарлоьнна. Цер ешитта доьхьа лоьнну Г. Айзмаца тоьхьа дайта сурташ а. Цаьрех ааьнна тІе «ТІаьнтара американски сонгаьнна ешитта ТІаьхьа-космонавт Ю. Гагаьрина, ва, поллаІе суьт — Казахстана комсомолан ЦК секретарина Американийн ешитта ТІаьнотаьІ хьаьлаьрга слет ТІаьнна шера дІаьхьаьна Г. Айзмаца. Из, суьт, школа-интернатера клубе ааьн ду ешарта дайтта ааьн.

Доьхьа новьсоьтал ду Г. Айзмаца дешарлоьнта мехка хІара клубашна бувзаьнна ешаьнна а. Массаьнна шуьн новьсоьтаца клубе доьхьаьнна ешаьнна ТІаьнотаьІ ешаьнна ТІаьнотаьІ ешаьнна ТІаьнотаьІ